

Niet-technische samenvatting 2016459

1 Algemene gegevens

- 1.1 Titel van het project | Onderzoek aan vleermuizen ten behoeve van bescherming en onderzoek
- 1.2 Looptijd van het project | 5 jaar
- 1.3 Trefwoorden (maximaal 5) | Vleermuizen, vangen, zenderen, DNA-samples, ecologisch onderzoek

2 Categorie van het project

- 2.1 In welke categorie valt het project. | Fundamenteel onderzoek
- | Translationeel of toegepast onderzoek
- | Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.* | Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid
- | Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- | Hoger onderwijs of opleiding
- | Forensisch onderzoek
- | Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Projectbeschrijving

- 3.1 Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang) |

De doelstelling van dit project is om inzicht te krijgen in de ecologie van vleermuizen en kennis te verzamelen over de locatie van verblijfplaatsen, migratie, het voorkomen van virussen bij vleermuizen en andere ecologische data die een bijdrage leveren aan de bescherming en het behoud van vleermuizen.

3.2 Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?	Alle vleermuizen die van nature in het wild voorkomen in Nederland kennen een strikte bescherming onder de Flora- en Faunawet. Nederland heeft bovendien de verplichting te zorgen voor een actieve bescherming van vleermuizen en hun habitat (voortkomend uit de verplichtingen van de Habitatrictlijn). Om vleermuizen optimaal te kunnen beschermen is er een brede behoefte aan kennis over hoe vleermuizen het landschap en specifieke (natuur)gebieden gebruiken en over verblijfplaatsen van vleermuizen. Het gaat daarbij om natuurlijke verblijfplaatsen in bomen en achter schors en om verblijfplaatsen die door mensen (onbedoeld) zijn gecreëerd, zoals spouwmuren, zolders, daken, tunnels, kelders, bunkers en andere verblijfplaatsen.
3.3 Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?	Alle in het wild levende vleermuissoorten (ca. 24 soorten). Het gaat hierbij over een aantal van maximaal 3500 dieren voor alle soorten over een periode van 5 jaar. Het gaat daarbij, afhankelijk van de soort, om ca. 0,01% (dwergvleermuis spec.) tot maximaal 5% (zeer zeldzame soorten als bechsteins/brandt's vleermuis) van de bekende populatie per jaar. De impact op de populatie blijft daarmee zeer beperkt en zal geen afbreuk doen aan de populatie.
3.4 Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	De gevangen vleermuizen kunnen angst en stress ondervinden als gevolg van het vangen en hanteren. Als vleermuizen met een net gevangen worden, kunnen dieren pijn ondervinden bij het worstelen om uit het net te komen. Bij alle vangmiddelen is een onderzoeker aanwezig om de gevangen dieren snel te kunnen hanteren en, na de vereiste handelingen, weer vrij te laten. De pijn die wordt veroorzaakt door eventuele handelingen is zeer kortdurend: aanbrengen van een onderhuidse chip of het nemen van een vlieghuid-biopt. Die kortdurende pijn weegt niet op tegen de negatieve effecten van verdoving.
3.5 Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?	De mate van welzijnsaantasting (mate van ongerief) wordt veroorzaakt door het vangen van de vleermuizen (matige welzijnsaantasting) in combinatie met de onderzoekshandeling (veelal lichte welzijnsaantasting). Het vangen en hanteren is uiteindelijk de meest bepalende factor voor het uiteindelijke cumulatieve welzijnsaantasting, maar zelfs met alle handelingen tezamen is de cumulatieve welzijnsaantasting matig.
3.6 Wat is de bestemming van de dieren na afloop?	De dieren worden na de handelingen weer losgelaten op de vangplaats.

4 Drie V's

4.1 Vervanging Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdiervrije alternatieven niet gebruikt kunnen worden.	Het gaat om onderzoek aan doelsoorten in het wild.
4.2 Vermindering Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo	Door de centrale rol die de aanvrager nastreeft bij onderzoeken aan vleermuizen wordt getracht het aantal vangacties en handelingen met vleermuizen zoveel te beperken of handelingen voortkomende uit

gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.

verschillende onderzoeken en onderzoeksvragen zoveel mogelijk te concentreren bij een zo klein mogelijk aantal dieren.

4.3 **Verfijning**

Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diertype model(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.

Vleermuisonderzoek is zeer arbeidsintensief en relatief kostbaar, zodat het zeer belangrijk is dat de inspanningen ook resultaat hebben. Dat wordt nagestreefd door zoveel mogelijk te werken met materiaal dat in de praktijk zijn waarde al bewezen heeft (alleen gebruiken van standaard vleermuis zenders) en door internationaal samen te werken (bijvoorbeeld bij het ringen van vleermuizen).

Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.

De betrokken onderzoekers die de vleermuizen gaan vangen en hanteren moeten zijn aangemeld bij de vereniging en toestemming hebben van de door de vereniging ingestelde commissie, bovendien moeten onderzoekers aantoonbare ervaring hebben met het hanteren en vangen van vleermuizen. Vleermuisonderzoekers worden geschoold en getraind door de leden van de eerder genoemde commissie en mogen pas zelfstandig vleermuizen gaan vangen na het afleggen van een examen. De commissie moet het onderzoek bovendien goedkeuren als zijnde nuttig en noodzakelijk. Na het uitvoeren van de metingen en de handelingen wordt de vleermuis bij de vangplek vrijgelaten. De maximale duur tussen vangen en vrijlaten mag maximaal 2 uur zijn, maar zal over het algemeen veel korter zijn.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum

4-11-2016

Beoordeling achteraf

Nee

Andere opmerkingen

Nee